

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2024-01-26

Diarienummer:
KTN-2024-00176

Handläggare:
Ella Tuononen

Samrådsyttrande över detaljplan för Del av kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

- att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för del av Kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för del av kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren i samrådsskede 12 januari–23 februari 2024.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra en fortsatt utveckling av Blåsenhusområdet genom att pröva möjligheterna för bostadsändamål på fastigheten Kåbo 5:1 utöver de redan gällande bestämmelserna för undervisnings-, kontors- och centrumändamål. Planen ska även möjliggöra en inbyggd vinterträdgård på taket av Skandionkliniken på fastigheten Kåbo 5:9.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Planområdet ligger i Blåsenhusområdet i den södra delen av Uppsala innerstad. Området har en institutionskaraktär och i anslutning till planområdet finns bland annat universitetscampusen Blåsenhus och Geocentrum, Segerstedtshuset, idrottsanläggningen Campus 1477 och Akademiska sjukhuset. Det finns flera

kulturhistoriska miljöer i planområdets närhet, bland annat Villa Lugnet, Gamla fängelset, före detta Patologiska institutionen och före detta Wallenberglaboratoriet.

Planområdet är uppdelat i två delområden på väster och öster sida av von Kraemers allé och omfattar cirka två hektar. Det nordvästra området (delområde 1) är beläget mellan Arkivcentrum och Campus 1477. Ytan består idag av parkering, grönytor och sportbanor. Planområdet i sydöst (delområde 2) består av Skandionkliniken. Planområdet angränsar till det före detta Wallenberglaboratoriet som idag bland annat nyttjas av en gymnasieskola. En del av skolans friyta ingår i planområdet. Söder om planområdet finns bostadsbebyggelse.

I Uppsalas översiktsplan (2016) är inriktningen att Blåsenhus ska fortsätta utvecklas som stadsmiljö och som ett centrumnära campusområde. Uppsalas innerstadstrategi (2016) anger att Blåsenhusområdet tillhör park- och institutionsstaden som är ett område präglad av en mångfald av tidstypiska byggnader i en historisk parkmiljö. I området ska en öppen och campuslik stadsmiljö eftersträvas. Områdets höga kulturvärden ska värnas och utvecklas. Det anges också att gestaltning av ny bebyggelse ska utgå från befintliga kvaliteter och förutsättningar.

Bebyggelse i planförslaget

Inom delområde 1 finns en outnyttjad byggrätt för högskola och universitet, kontor och centrum. Med aktuell detaljplan vill fastighetsägaren även pröva möjligheten för bostadsändamål. Detaljplanen är flexibel och en eller flera av de tillåtna användningarna är möjlig i framtiden. Byggrätten i aktuellt planförslag motsvarar i huvudsak de våningsantal och byggnadsvolymer som är gällande i dag. I dagsläget planerar fastighetsägaren för att bygga cirka 265 student- och forskarbostäder. Planförslaget tillåter att bebyggelsen uppförs som en sammanhållen byggnad vilket passar för institutioner eller som flera byggnader vilket är mer lämpligt för bostäder. Mot von Kraemers allé ska bottenvåningen innehålla verksamhetslokaler. Bebyggelsen kan uppföras i fyra till fem våningar.

Delområde 2 som består av Skandionklinikens byggnad är med i planprocessen av två skäl: för att möjliggöra en inglasad vinterträdgård på byggnadens takterrass samt för att den befintliga byggnaden inte överensstämmer med gällande detaljplan och inte har ett godkänt bygglov. Detaljplanen utformas därför för att bekräfta Skandionklinikens befintliga byggnad. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att den nuvarande byggnaden fungerar väl sett till bland annat intilliggande kulturhistoriska miljöer. Detaljplanen möjliggör att den befintliga byggnadens takterrass glasas in och anläggs som en vinterträdgård. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att en inglasning har en begränsad påverkan på omgivningen då terrassen redan omges av en byggnadsvolym på tre sidor och läses som en del av byggnadens volym.

Kulturarv inom och i anslutning till planområdet

Planområdet är en del av en värdefull kulturmiljö präglad av framför allt institutionsbebyggelse från olika tidsperioder. Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövården C 40 A, Uppsala stad. Planområdet ingår i ett sammanhang med flera uttryck för riksintresset kopplat till centralmakten, lärdomsstaden, domkyrkostaden och stadens framväxt och struktur.

Norr om planområdet ligger byggnadsminnet Villa Lugnet som uppfördes som en bostadsbyggnad under 1700-talet. Längs med Dag Hammarskjölds väg ligger före detta

Patologiska institutionen med gravkapell, före detta Wallenbergslaboratoriet och Gamla fängelset. Arkivcentrum och Geocentrum i anslutning till planområdet har också arkitektoniska värden. Skandionkliniken är en sentida byggnad i planområdet med höga arkitektoniska värden. Inom och i anslutning till planområdet finns offentliga konstverk utanför Skandionkliniken och Arkivcentrum. Norr om planområdet finns flera kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer som Uppsala slott och Botaniska trädgården. Se avsnittet ”Kulturmiljö” (s 18–19) i planbeskrivningen samt detaljplanens konsekvensbeskrivning för kulturmiljö (White 2023) för mer information om kulturarv i anslutning i planområdet.

Kulturarv i planförslaget

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ett genomförande av detaljplanen inte medför negativa konsekvenser för områdets stads- och kulturmiljö. I planbeskrivningen beskrivs och analyseras de kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöerna i Blåsenhusområdet utförligt. Stadsbyggnadsförvaltningen anger att detaljplanen utgår från Blåsenhus befintliga karaktär och gör i planbeskrivningen bedömningen att det är lämpligt att tillkommande bebyggelse ansluter till campusmiljöns karaktär med större institutionsbyggnader. För hela detaljplanen finns en generell bestämmelse som anger att planområdet ingår i ett större kulturhistoriskt intressant område och att ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till områdets värden och egenart. Anpassning till områdets kulturhistoriska värden regleras även genom gestaltningsmässiga planbestämmelser som anger att fasadmateriäl ska vara tegel, puts, glas eller trä samt att tekniska installationer på tak ska integreras i byggnadens takform.

Under planarbetet har en konsekvensbeskrivning av detaljplanens påverkan på kulturmiljö tagits fram (White 2023). Där görs bedömningen att detaljplanen har en neutral påverkan på riksintresset utifrån värden kopplade till centralmakten, domkyrkostaden och stadens framväxt och struktur. Detaljplanen bedöms inte ha någon påverkan på siktlinjer mot slott eller domkyrka. Påverkan på värden kopplade till lärdomsstaden bedöms vara positiv.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Planområdet är del av en värdefull kulturmiljö präglad av framför allt institutionsbebyggelse från olika tidsperioder. Detaljplanen reglerar på ett övergripande plan att tillkommande bebyggelse ska utformas utifrån den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljön som planområdet ingår i.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen vill betona vikten av att ny bebyggelse anpassas till intilliggande kulturmiljöer. Det är av stor vikt att planbeskrivningens utförliga beskrivningar av arkitektur och kulturhistoriska värden i närheten av planområdet tas tillvara i utformningen av tillkommande bebyggelse. Gestaltning och utformning specificeras endast genom ett fåtal planbestämmelser i detaljplanen. Därför är det viktigt att anpassning till områdets kulturmiljövärden omsorgsfullt studeras i bygglovsskedet.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att förslaget till detaljplan har utformats med hänsyn till kulturarv i planområdets närhet. Varken uppförandet av ny bebyggelse inom delområde 1, detaljplanens bekräftande av Skandionkliniken befintliga byggnad och inglasningen av takterrassen inom delområde 2 bedöms

medföra negativa konsekvenser för kulturarv i området. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har därmed inget att invända mot planförslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 26 januari 2024
- Bilaga, Förslag till samrådsyttrande över detaljplan för del av Kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren
- Planhandlingar finns att hämta på: [Del av kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren - Uppsala kommun](#)

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandePlan- och byggnadsnämnden
Ert diarienummer: PBN 2021-003215

Samrådsyttrande över detaljplan för Del av kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Del av kvarteren Blåsenhus och Trädgårdsmästaren i samrådsskede 12 januari–23 februari 2024.

Planområdet är del av en värdefull kulturhistorisk miljö präglad av framför allt institutionsbebyggelse från olika tidsperioder. Detaljplanen omfattar även kulturvärden i form av Skandionkliniken, som är ett exempel på sentida bebyggelse med stora arkitektoniska värden. Utanför Skandionkliniken och Arkivcentrum finns flera byggnadsanknutna offentliga konstverk som bidrar med platsskapande värden och utgör en del i Blåsenhusområdets kulturarv.

Detaljplanen reglerar på ett övergripande plan att tillkommande bebyggelse ska utformas utifrån den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljön som planområdet ingår i. Kulturnämnden vill betona vikten av att ny bebyggelse anpassas till intilliggande kulturmiljöer och att planbeskrivningens utförliga beskrivningar av arkitektur och kulturhistoriska värden i närheten av planområdet tas tillvara i utformningen av tillkommande bebyggelse. Gestaltning och utformning specificeras endast genom ett fåtal planbestämmelser i detaljplanen. Därför är det viktigt att anpassning till områdets kulturmiljövärden omsorgsfullt studeras i bygglovskedet.

Kulturnämnden bedömer att förslaget till detaljplan har utformats med hänsyn till kulturarv i planområdets närhet. Varken uppförandet av ny bebyggelse inom delområde 1, detaljplanens bekräftande av Skandionklinikens befintliga byggnad och inglasningen av takterrassen inom delområde 2 bedöms medföra negativa konsekvenser för kulturarv i området. Kulturnämnden har därmed inget att invända mot planförslaget.

Linda Eskilsson
OrdförandeAnna Eriksson
Nämndsekreterare